

Черниш М. О., аспірант кафедри девелопменту нерухомості, фінансів, обліку та маркетингу

Науковий керівник: Фісуненко П. А., д.е.н., проф., каф. ДНФОтаМ

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

МОНІТОРИНГ РИЗИКІВ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БУДІВЕЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Забезпечення економічної безпеки є критичним аспектом успішної діяльності будівельних організацій в умовах постійних ризиків та загроз. Моніторинг ризиків грає ключову роль у підвищенні ефективності системи економічної безпеки, дозволяючи своєчасно виявляти, аналізувати та ефективно управляти поточними та потенційними загрозами. Відповідно до Закону України «Про національну безпеку України» [4], економічна безпека становить одну з головних складових національної безпеки. Для будівельного сектору, який має значний вплив на економіку (приблизно 2,5% ВВП у 2022 році за даними Держаної служби статистики України) [2], забезпечення економічної безпеки через систематичний моніторинг ризиків є необхідною передумовою для стабільного функціонування та подальшого розвитку.

Для ефективного моніторингу необхідно ідентифікувати та класифікувати різноманітні ризики, з якими стикається будівельна організація. Ці ризики можна поділити на зовнішні (економічні, політичні, правові, конкурентні) та внутрішні (фінансові, операційні, кадрові, інформаційні). Окрім зазначених, будь-яка будівельна організація має ризики, пов'язані з безпекою та охороною праці. Будівельна галузь характеризується високим рівнем небезпеки через специфіку робіт, використання важкого обладнання та демонструє ризик травматизму. Тому моніторинг ризиків у сфері охорони праці є критичним для забезпечення безпеки працівників та запобігання нещасним випадкам. Ідентифікація та аналіз таких ризиків, як ризики падіння з висоти, пошкодження електричним струмом, травм від важкого обладнання, впливу шкідливих речовин та умов праці, дозволяє розробити відповідні заходи безпеки, навчання персоналу, забезпечити забезпечення засобів індивідуального захисту та створити безпечні умови праці на будівельних майданчиках.

Моніторинг ризиків забезпечується різноманітними методами та інструментами для збору, аналізу та інтерпретації даних. Серед них варто виділити SWOT-аналіз, аналіз чутливості, сценарний аналіз, стрес-тестування, моделювання ризиків та ін. Важливу роль у цьому процесі відіграють сучасні інформаційні системи та аналітичні платформи, які допомагають ефективно використовувати отриману інформацію для прийняття обґрунтованих рішень.

Відповідно з дослідженнями вітчизняних дослідників Т. А. Васильєва, С. В. Леонова та Я. М. Кривича [3], серед найбільш ефективних методів моніторингу ризиків варто виділити SWOT-аналіз, метод аналізу ієрархій,

імітаційне моделювання та стрес-тестування. Ризик-менеджмент передбачає систематично оцінювати та управляти ризиками, що забезпечують стабільність та успішність діяльності організацій у складних умовах.

Інтеграція результатів моніторингу ризиків у систему економічної безпеки будівельної організації дозволяє розробляти та впроваджувати превентивні заходи для мінімізації негативного впливу ризиків, а також оптимізувати розподіл ресурсів для забезпечення економічної стійкості організації.

Моніторинг ризиків є невід'ємною складовою ефективною системи забезпечення економічної безпеки будівельної організації. Він дозволяє своєчасно виявити та оцінити загрози, розробити відповідні профілактичні заходи та раціонально розподілити ресурси для мінімізації негативного впливу ризиків на діяльність організації. Як підкреслює Азарова І.Б. [1], своєчасний моніторинг ризиків, крім мінімізації витрат, дозволяє виявити закриті можливості для розвитку в умовах невизначеності.

Отже, моніторинг ризиків є критичним елементом системи забезпечення економічної безпеки будівельних організацій. Він дозволяє ідентифікувати, аналізувати та ефективно управляти чисельними зовнішніми та внутрішніми ризиками, включно з ризиками безпеки праці, які є характерними для будівельної галузі. Застосування різноманітних методів аналізу ризиків сприяє прийняттю обґрунтованих рішень щодо мінімізації негативного впливу ризиків та оптимального розподілу ресурсів організації. Інтеграція результатів моніторингу ризиків у загальну систему економічного забезпечення стабільності функціонування будівельних організацій, дозволяє безпечно виявляти закриті можливості та загрози, підвищуючи конкурентоспроможність та стійкість організації в умовах невизначеності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азарова І.Б. Управління ризиками проєктів у галузі житлового будівництва. Управління розвитком складних систем. 2015. Вип. 23(1). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Urss_2015_23%281%29__4
2. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Економічний ризик: методи оцінки та управління [Текст] : навч. посібник / [Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін.] ; під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, канд. екон. наук Я. М. Кривич. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 208 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/50229/5/Ekonomichnyi_ryzyk%20.pdf
4. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
5. Токмакова І., Девезенко С. Економічна безпека суб'єктів господарювання в умовах війни. Via Economica. 2023. № 3. С. 88-93. URL: <https://journals.rshu.rivne.ua/index.php/viaeconomica/article/view/61>